

Micuța Marina era născută după Claude, dar era mai mare ca el în toate privințele. Pe când Claude era încă la gimnaziu, ea se întâlnea cu adulți care o inițiaseră de foarte devreme în crudele adevăruri umane.

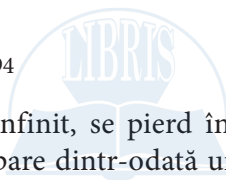
Am scris că Eva era mai mare ca mine. În orice caz, așa a fost pe când eram tineri. Diferența de cinci ani care afirmă contrariul nu schimbă cu nimic situația.

În vechea mea carte făcusem din tânăra copilă inspirată de Eva sora eroului. Consangvinitatea nu exclude distanța. Se știe că printre frații dintr-o familie unii sunt mai simpatici și alții, mai puțin simpatici, unii mai nostimi și alții, mai timizi sau mai greoi. O soră mai mică poate să se hârșească mai devreme decât un frate mai mare – am văzut destule exemple în jurul meu. Personajul masculin din rolul principal, extrem de moale și de fad, permitea punerea în valoare a surorii lui și a prietenelor ei în același fel în care – credeam eu înainte să scriu – privirea mea de timid le înălțase pe tinerele de atunci, dându-le anvergura zânelor sau a nălucirilor. Înainte să mă apuc de treabă, privind din afară, din perspectiva insului care citește și nu a celui care scrie – nu încă –, am decis că mă lăsasem amăgit de impresiile de odinioară. Până să încep, mi-am văzut prima carte ca pe istoria unei deziluzii, căzând în eroarea des întâlnită la comentatorii lui Proust, care consideră că ochiul artistului e cel ce lucrează, nu obiectul studiului său. Scrisul m-a făcut să părăsesc acea naivitate de profesor sau de intelectual ce le tăgăduiește obiectelor fascinației mele superioritatea lor esențială, considerând

că imaginarul este suficient pentru a crea mitul. Vrând să relev deziluzia, am căzut eu însumi în capcana propriilor farmece și am regăsit, fără s-o fi căutat, fascinația, atmosfera scânteietoare a mitului, rochia din brumă a lui Thetis, pe care n-am îndrăznit niciodată s-o deschei. Zânele sunt zâne. Iată descoperirea care m-a minunat pe măsură ce mergeam mai departe. Da, ființele intermediare există, da, ele sunt veșnic dintr-o esență diferită de a mea. Da, cunosc arta evocării sau chiar, cum cred acum, a invocării lor.

Cea mai mare recompensă a mea, în afară de reușita acestui tur, a fost că realitatea avea să se retragă în fața fabulei. De îndată ce am început să scriu *Eva*, continuarea primului meu roman după zece ani, trecând de la antologie la apologie, m-am eliberat de orice slăbiciune față de real. *Eva* m-a luat de mână și m-a dus în spațiul pe care l-au străbătut Faust, Peter Ibbetson¹ și anumiți eroi ai lui Edgar Poe. Ca să folosesc un termen vechi: m-a făcut zănatic. Ca să folosesc o imagine desuetă, cea din gravurile romantice ale lui Delacroix sau Doré², cea a marelui film mut, mă văd ca pe un bărbat pe care o nălucire blondă îl trage printr-un perete sau printr-o fereastră devenită la fel de poroasă ca o perdea de fum și care se întoarce pentru ultima oară spre masa lui de lucru, spre cărțile lui puse unele peste altele ca niște coloane ruinate, spre lampa care lucește ca un felinar, spre capul de mort, care nu-i mai amintește deloc condiția lui, sau chiar spre magazinul de accesorii romantice, în timp ce alte imagini, repetate la

-
1. Personajul principal al operei omonime din 1931 a compozitorului american Deems Taylor (1885-1966), bazată pe un roman din 1891 al lui Georges du Maurier (1834-1896). Peter Ibbetson își redescoperă, la vârsta adultă, prietena din copilărie. Închis pe viață, își vizitează prietena în vis.
 2. Paul Gustave Doré (1832-1883), pictor și grafician francez devenit celebru prin gravurile sale.

infini, se pierd în abis în sufletul oglinzilor. Feerie mi se pare dintr-odată un cuvânt slab, prea des repetat – mai ales de mine, în această carte. *Alegorie*, așa ar trebui spus. *Eva* – nu mă voi plictisi niciodată de acest prenume –, *Eva*, care a fost o figură alegorică, care a suferit și căreia i-a plăcut să se joace de-a păpușile sub ochiul perversei vânzătoare de imagini ce i-a dat viață, a scădat pentru mine lucrurile în lumina alegoriei. Fiecare parte a devenit un simbol, un semn, așa cum sunt pădurea, coroanele, florile sau scheletele din gravurile vechi. *Eva* s-a scădat atât de tare și de devreme în alegorie, încât aceasta s-a impregnat în ea. Chiar înainte să aflu că există, să-i văd fotografia sau s-o întâlnesc din întâmplare pe culoarele roșii-aurii ale marelui sabat nocturn, *Eva* trăia o existență aparte, tabu, care o înrudește mai mult cu creaturile din romanele de altădată, cu imaginile din filmele vechi pe care mergeam să le văd la cinemateca din Chaillot, decât cu o ființă obișnuită.

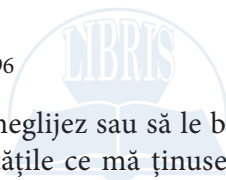
* * *

Schimbările de dispoziție nu se petrec dintr-odată: există salturi prealabile, un soi de antrenament. Înainte de-a începe să scriu, pentru mine exista deja *Eva*, o geografie suprareală, lumea prin care pășeam se putea deschide în orice clipă spre cealaltă parte. Când păraseam realitatea, cum mi s-a întâmplat de atâtea ori, ca să mă aventurez pe traseele ei, pe străduțele ei, să mă cațăr pe scările ei, eram singur și starea de minunare nu izbutea să se stabilizeze. Senzația de straniețe, ajunsă preț de o clipă la cote extrem de înalte, se risipea când puneam mâna pe balustrada de piatră a unor scări sau când coboram ochii care îmi zăboviseră pe o fereastră cu lumina aprinsă sau pe o siluetă fugară. Imaginația ostenea, energia electrică, arcul util inspirației se uza, căci nu avea decât o sursă. Nu că n-aș fi făcut și progrese. Repet: cu vârsta, capacitatea

mea de reverie se îmbunătățise la fel de bine în privința rememorării, cât și a acelor clipe fugare, dar veșnice, în care realitatea se alătură dorinței mele față de ea.

Înainte de *Eva*, când mergeam prin pădurea din jurul meu sau pe străzile din Parisul copilăriei mele, izbuteam să mă mențin în salt din ce în ce mai mult, pe o perioadă echivalentă cu un vis în somnul paradoxal, adică preț de câteva clipe suspendate, într-un zbor intermediar între avânt și cădere. Din pricina tendinței spre resemnare, care câștigă teren la anii bătrâneții și pe care înainte de *Eva* o confundam cu înțelepciunea, nu-mi închipuiam că aș putea prelungi durata acelor clipe. Eventual, apropiindu-mă, grație drogurilor, cât mai mult de moarte. Nimeni nu mă putea ajuta să merg mai departe. Nici o schimbare. Dimpotrivă, credeam că trebuie să-mi păstrez energia cu ajutorul rutinei, să străbat, mereu singur, aceleași trasee, aceleași drumuri: anumite străzi care duc spre Sena, Luvrul văzut din hotelul Voltaire, Jardins du Carrousel, pădurea din Retz și fantomele ei – orice drum care mă îndepărta de oameni.

Singurătatea îți stimulează orgoliul pentru a te păstra mai bine. Fragilitatea ei o condamnă la claustrare, iar eu mă convinsesem că nu-mi găsesc clipele de inspirație decât într-o reclusiune completă. Mi se părea că tovarășia cuiva, fiindcă îmi solicita atenția, mă deturna dinspre natură – sau cel puțin dinspre comoara rezervată de natură celui ce știe să se lase inspirat de ea. Înțeleg prin „natură“ lumea reală în întregul ei, inclusiv ființele vii și operele de artă. Ideea că aș putea împărtăși o bucurie atât de efemeră cu altcineva, care să nu fie un cititor, ci o faptură legată de mine printr-o afecțiune reciprocă, mi se părea nu numai absurdă, ci și primejdioasă. Din acest motiv tratam urât femeile care spuneau că mă iubesc și voiau să profite de tovarășia mea mai mult decât mi-aș fi dorit. Dacă uneori cedam, din slăbiciunea firii mele, și aveam senzația că mă las invadat, imediat trebuia să le înșel, să le

neglijez sau să le bat, ca să le fac să plătească pentru intimitățile ce mă ținuseră departe de o lectură bună, de o plimbare sau de nu știu ce dorință de sorginte nocturnă.

Un astfel de echilibru părea definitiv. Cum puteam să prevăd că îmi rămânea de jucat încă o partidă serioasă, că o creatură a ficțiunii, o ființă care fusese ani de-a rândul obiectul unor artefacte atât de impresionante, fiind create la o vârstă vulnerabilă, o ființă întâlnită în imaginarul cărții mele, avea să-mi pătrundă în singurătatea conjurată de operele mele, precum câinele *barbet* din legenda germană, și să deșire totul?

* * *

Tocmai când priveam de la balconul meu, împreună cu Eva, bazilica Saint-Pierre din Montmartre, am auzit pentru prima oară chemarea care mi-a sugerat s-o iau de soție și tocmai la poalele acestei bazilici – sau mai degrabă în spatele ei, pe coasta de nord-est a colinei, între Rue du Chevalier-de-la-Barre, Rue Saint-Vincent și Allée des Brouillards –, cu câteva zile în urmă, la peste un an după aceea, pe când eram absorbit de scrierea *Evei*, am avut senzația – mai arzătoare ca niciodată – că am alături de mine nu numai o femeie, ci și un alt gen de creatură, una din ființele intermediare care aduc fericirea și nefericirea celor pe care Baudelaire îi numește poeți și pe care, serios vorbind, de la Cocteau încoace nimeni n-ar mai îndrăzni să-i numească așa.

Încheiam o seară de primăvară aproape prea radioasă: triumful luminii de iunie. Ca să nu mai bem alcool, dintr-un capriciu neașteptat, Eva m-a târât după ea într-o suită de plimbări pe care obișnuia să le facă singură, seara, înainte să se întunece. Soția fidelă care, după întâlnirea noastră, nu m-a părăsit mai mult de câteva ore a fost, cum am spus, una dintre singuraticile cele mai turbate pe care mi le puteam închipui. Din hotelul La Louisiane până în cotinețele din Shanghai, Eva a străbătut o bună parte a lumii și a vieții ei fără altă

tovărășie decât dublul de a cărui prezență încearcă necontenit să se asigure în oglindă. Să fie de vină originea ei slavă? Are tristețea sufletelor rătăcitoare, a călătorelor, a celor care știu că pleacă mereu cei dintâi.

„Mai bine să măucidă decât s-o pierd.“ Așa mă gândeam când îi simțeam făptura lângă mine și o țineam de mână. Din acest motiv aveam, o dată în plus, lacrimi în ochi. În acea seară avea vocea ei gravă de băiețel, proaspăt schimbată, și-mi arăta cu o mândrie foarte pură locuri pe care le iubise, le privise, care o inspiraseră înainte de întâlnirea noastră. Îi ascultam fără să suflu o vorbă accentul parizian, latura ei bătrânicioasă, străveche, pe care o poartă cu ea după ce a frecventat tot soiul de locuri rău famate sau case splendide, cu o întregă faună de șmecherași, lachei, manechine, prințese și snobi mai vârstnici ca ea, o faună care o leagă de Colette, de Toulet¹, de Jean Lorrain² și de lecturile mele din tinerețe, îi priveam lăuntric, fără s-o văd, statura mărunță, redusă de niște sandale cum nu obișnuia să poarte, fără toc și împodobite drăguț cu perle, ce-i puneau în valoare picioarele ciudate, de copil, și aveam impresia că merg alături de un puști sau de un mus travestit. Micul mus îmi vorbea de bulodromul³ din Montmartre, un cerc închis într-un scuar, și despre Interlopii⁴ peste care dăduse aici.

„Vino să vezi un hotel unde am locuit...“ Trecutul Evei îl înfrumusețează de fiecare dată în ochii mei. Îi conferă acea densitate supraomenească pe care o au ființele fără vârstă.

-
1. Paul-Jean Toulet (1867-1920), scriitor francez, creator al *Contra-rimelor*.
 2. Pseudonimul scriitorului francez Paul Alexandre Martin Duval (1855-1906).
 3. Teren amenajat pentru *pétanque*, joc tradițional cu bile din sudul Franței.
 4. În original *le Milieu*, nume prin care este cunoscută lumea interlopă în Franța.